

Εὐχή διὰ Προσφωνήσεως (Διακονικά)

Παν. Δ. Παπαδημητρίου, α' έκδοσις, 5/12/2022

Ὅτι λέμε σήμερα Διακονικά ἢ Διακονικὲς αἰτήσεις, τὸν 4^{ον} αἰ. καὶ ἐνωρίτερον ἐλέγοντο **Εὐχή διὰ προσφωνήσεως**, ὅπως μαρτυρεῖ ὁ ΙΘ' Κανὼν τῆς ἐν Λαοδικείᾳ Συνόδου¹ (364 μ.Χ.). Καὶ δὲν ἐλέγετο κάθε αἴτησις χωριστὰ Εὐχή, ἀλλὰ Εὐχή ἦταν τὸ σύνολο τῶν αἰτήσεων (ποὺ τότε ἀνεγινώσκοντο συνεχόμενα) σὺν τὴν κατακλείδα στὸ τέλος.

Προσφώνησις εἶναι ἡ ὑπὸ τοῦ Διακόνου πρόσκλησις τοῦ Λαοῦ (καὶ τοῦ Ἱεροψάλτου) γιὰ Προσευχή, μέσω τῶν Συναπτῶν καὶ Δεήσεων¹.

Οἱ διὰ προσφωνήσεως Εὐχὲς ἦσαν ἀρχικὰ ἐκτενέστατες, ὡς βλέπουμε παρακάτω τὴν διὰ προσφωνήσεως Εὐχὴν τῶν πιστῶν (22 αἰτήσεις σὺν τὴν κατακλείδα Σῶσον, ἀνάστησον ἡμᾶς, ...). Καὶ ἡ ἐν Λαοδικείᾳ Σύνοδος μᾶς πληροφορεῖ¹ ὅτι ἦσαν τότε δύο διὰ προσφωνήσεως Εὐχὲς τῶν πιστῶν (ὑπῆρχαν καὶ ἄλλες τῶν κατηχουμένων, τῶν ἐνεργουμένων κτλ.)². Οἱ Εὐχὲς αὐτὲς λέγονταν χῦμα ὑπὸ τοῦ Διακόνου, καὶ ὁ Λαὸς κατὰ διάνοιαν³, μυστικῶς, μέσα του, ἔλεγε Κύριε ἐλέησον⁴. Οἱ Ψάλτες μόνον, ἐκφώνως τὸ Κύριε ἐλέησον (ὅπως καὶ σήμερα στὶς ἐκκλησίες).

«Κατὰ διάνοιαν λέγω» σημαίνει λέγω μυστικῶς, ἀπὸ μέσα μου, ὅπως ὅταν προσευχόμαστε, ὅπως ὅταν διαβάζουμε ἰδίως σὲ βιβλιοθήκες ἢ ἐνώπιον ἄλλων, κτλ.. Προσευχὴ γὰρ ἡ διὰ προσφωνήσεως Εὐχή σὺν τὸ Κύριε ἐλέησον.

Ὁδηγὸς στὴν Προσευχὴ εἶναι ὁ λόγος τοῦ Κυρίου, Ματθ. 5' 5-6· «Καὶ ὅταν προσεύχη, οὐκ ἔσῃ ὡς οἱ ὑποκριταί· ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς⁵ καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἐστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως ἂν φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σὺ δὲ ὅταν προσεύχη, εἰσελθε εἰς

¹ «Ὁ ΙΘ' Κανὼν τῆς Συνόδου τῆς Λαοδικείας (364), καὶ ἡ ἀνάγνωσις τῶν Λειτουργικῶν Εὐχῶν», Παν. Δ. Παπαδημητρίου, 3/4/2022.

² [PG 1, 1076+].

³ Καὶ πάντες οἱ πιστοὶ κατὰ διάνοιαν ὑπὲρ αὐτῶν προσευχέσθωσαν, λέγοντες· Κύριε ἐλέησον, [PG 1, 1076-1077]. Ἅγιοι Ἀποστόλοι: «ἐστῶτος παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ προσευχομένου ἡσύχως». [PG 1, 737]. Τοῦ Ἁγίου Κλήμεντος: «καὶ ἡμεῖς οὖν ἐν ὁμονοίᾳ ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναχθέντες, τῇ συνειδήσει ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος βοήσωμεν πρὸς Αὐτὸν ἐκτενῶς, εἰς τὸ μετόχους ἡμᾶς γενέσθαι τῶν μεγάλων καὶ ἐνδόξων ἐπαγγελιῶν Αὐτοῦ», [PG 1, 277]. —Περαιτέρω, βλέπε στὸ ἄρθρο μας τοῦ ΙΘ' Κανόνος τῆς Συνόδου τῆς Λαοδικείας, τὶς ὑποσημειώσεις 11 καὶ 15, διὰ τὸ κατὰ διάνοιαν.

⁴ Ἅγιοι Ἀποστόλοι: «ἐστῶτος παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ προσευχομένου ἡσύχως». [PG 1, 737].

⁵ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, σήμερον.

τὸ ταμειῖόν σου καὶ κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ».

Εἰς τὴν Λειτουργίαν (ἐν ταῖς ἐκκλησίαις), ταμειῖον εἶναι ἡ διάνοια, ὁ νοῦς, ἡ καρδιά· ἡ θύρα εἶναι τὸ στόμα⁴ (καὶ οἱ ἄτακτες κινήσεις τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ γενικὰ κινήσεις ποὺ γίνονται ἐμπαθῶς καὶ πρὸς τὸ θεαθῆναι).

Τὸ Ἀντιλαβοῦ ποὺ λέει ὁ Διάκονος (ἢ ὁ Ἱερεὺς) σήμερα, δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἡ κατακλείδα τῆς διὰ προσφωνήσεως Εὐχῆς⁶ (παρακάτω ἡ κατακλείδα εἶναι· *Σῶσον καὶ ἀνάστησον ἡμᾶς, ὁ Θεός, ...*). Καὶ ἐπειδὴ πᾶσα Εὐχή κατακλείεται διὰ τοῦ Ἀμήν, ἔτσι καὶ ἐδὼ ἡ σωστὴ ἀπάντηση στὸ Ἀντιλαβοῦ δὲν εἶναι τὸ Κύριε ἐλέησον ὡς ἐπεκράτησεν τὰ τελευταῖα 25 χρόνια, ἀλλὰ τὸ Ἀμήν (Εὐχή γάρ).

Ἡ διὰ Προσφωνήσεως Εὐχή, ἦταν/εἶναι παράλληλη τῷ χρόνῳ⁷ τῆς Ἱερατικῆς Εὐχῆς, ὡς μαρτυρεῖ ἡ Παράδοσις. Καὶ ἐπειδὴ ὁ λαὸς προσεύχεται διὰ τῆς εἰς ἐπήκοον Εὐχῆς διὰ Προσφωνήσεως, ἡ παράλληλη Λειτουργικὴ Ἱερατικὴ Εὐχή εἶναι μυστικῇ, μὴ εἰς ἐπήκοον (ἀλλιῶς θὰ γίνετο χάβρα), χωρὶς καὶ νὰ εἶναι ἀναγκαῖα τέτοια ὑπενθύμιση, ἐπιγραφὴ στὰ χειρόγραφα.

Εὐχή διὰ προσφωνήσεως, τῶν Πιστῶν⁸.

Υπὲρ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς εὐσταθείας τοῦ κόσμου καὶ τῶν ἁγίων Ἐκκλησιῶν δεηθῶμεν, ὅπως ὁ τῶν ὅλων Θεὸς αἰδίων καὶ ἀναφαίρετον τὴν ἑαυτοῦ εἰρήνην ἡμῖν παράσχοιτο, ἵνα ἐν πληροφορίᾳ τῆς κατ' εὐσέβειαν ἀρετῆς διατελοῦντας ἡμᾶς συντηρήσῃ. **Υπὲρ** τῆς ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίας τῆς ἀπὸ περάτων ἕως περάτων τῆς οἰκουμένης δεηθῶμεν, ὅπως ὁ Κύριος ἄσειστον αὐτὴν καὶ ἀκλυδώνιστον διαφυλάξῃ καὶ διατηρήσῃ μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος τεθεμελιωμένην ἐπὶ τὴν πέτραν. **Καὶ ὑπὲρ** τῆς ἐνθάδε ἁγίας παροικίας δεηθῶμεν, ὅπως καταξιώσῃ ἡμᾶς ὁ τῶν ὅλων Κύριος ἀνενδότως τὴν ἐπουράνιον αὐτοῦ ἐλπίδα μεταδιδῶν καὶ ἀδιάλειπτον αὐτῷ τῆς δεήσεως ἀποδιδόναι τὴν ὀφειλήν. **Υπὲρ** πάσης ἐπισκοπῆς τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τῶν ὀρθοτομούντων τὸν λόγον τῆς σῆς ἀληθείας δεηθῶμεν. **Καὶ ὑπὲρ** τοῦ ἐπισκόπου ἡμῶν Ἰακώβου καὶ τῶν παροικιῶν αὐτοῦ δεηθῶμεν, ὑπὲρ τοῦ ἐπισκόπου ἡμῶν Κλήμεντος καὶ τῶν παροικιῶν αὐτοῦ δεηθῶμεν, ὑπὲρ τοῦ ἐπισκόπου ἡμῶν Εὐδοκίου καὶ τῶν παροικιῶν αὐτοῦ δεηθῶμεν, ὑπὲρ τοῦ ἐπισκόπου ἡμῶν Ἀννιανοῦ καὶ τῶν παροικιῶν αὐτοῦ δεηθῶμεν, ὅπως ὁ

⁶ Γιὰ αὐτὸ βλέπουμε ὅτι στὴν κατακλείδα τῆς διὰ προσφωνήσεως Εὐχῆς (γιὰ παράδειγμα, τῶν Εἰρηνικῶν), ἥτοι εἰς τὸ Ἀντιλαβοῦ..., ὑπάρχουν τέσσερις εὐχετικές προστακτικές: ἀντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησον, διαφύλαξον. Τὸ Ἀμήν ἀπαντᾷ καὶ στὶς τέσσερις αὐτὲς προστακτικὲς ἐν ἀντιθέσει τοῦ Κύριε ἐλέησον, ποὺ ἀπαντᾷ μόνο στὴν μία, εἰς τὸ ἐλέησον. Βλ. «Θαλασσινός» μνμ. #45 Ψαλτολόγιον.

⁷ βλ. «Ποιοῦντος τοῦ Διακόνου τὴν Εὐχὴν, ὁ Ἱερεὺς ἐπεύχεται τὴν Εὐχὴν», Παν. Δ. Παπαδημητρίου, 30/10/2022.

⁸ [PG 1, 1085-1088].

οϊκτίρμων Θεὸς χαρίσεται αὐτοὺς ταῖς ἀγίαις αὐτοῦ Ἐκκλησίαις σώους, ἐντίμους, μακροημερεύοντας, καὶ τίμιον αὐτοῖς τὸ γῆρας παράσχηται ἐν εὐσεβείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ. **Καὶ ὑπὲρ** τῶν πρεσβυτέρων ἡμῶν δεηθῶμεν, ὅπως ὁ Κύριος ῥύσῃται αὐτοὺς ἀπὸ παντὸς ἀτόπου καὶ πονηροῦ πράγματος καὶ σῶον καὶ ἔντιμον τὸ πρεσβυτέριον αὐτοῖς παράσχοι. **Ὑπὲρ** πάσης τῆς ἐν Χριστῷ διακονίας καὶ ὑπηρεσίας δεηθῶμεν, ὅπως ὁ Κύριος ἄμεμπτον αὐτοῖς τὴν διακονίαν παράσχηται. **Ὑπὲρ** ἀναγνωστῶν, ψαλτῶν, παρθένων, χηρῶν τε καὶ ὀρφανῶν δεηθῶμεν, **ὑπὲρ** τῶν ἐν συζυγίαις καὶ τεκνογονίαις δεηθῶμεν, ὅπως ὁ Κύριος τοὺς πάντας αὐτοὺς ἐλεήσῃ. **Ὑπὲρ** εὐνούχων ὁσίως πορευομένων δεηθῶμεν, ὑπὲρ τῶν ἐν ἐγκρατεῖᾳ καὶ εὐλαβείᾳ δεηθῶμεν. **Ὑπὲρ** τῶν καρποφορούντων ἐν τῇ ἀγίᾳ Ἐκκλησίᾳ καὶ ποιούντων τοῖς πένησιν τὰς ἐλεημοσύνας δεηθῶμεν, καὶ ὑπὲρ τῶν τὰς θυσίας καὶ τὰς ἀπαρχὰς προσφερόντων Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν δεηθῶμεν, ὅπως ὁ πανάγαθος Θεὸς ἀμείψῃται αὐτοὺς ταῖς ἐπουρανίαις αὐτοῦ δωρεαῖς καὶ δῶ αὐτοῖς ἐν τῷ παρόντι ἑκατονταπλασίονα καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ζωὴν αἰώνιον, καὶ χαρίσῃται αὐτοῖς ἀντὶ τῶν προσκαίρων τὰ αἰώνια, ἀντὶ τῶν ἐπιγείων τὰ ἐπουράνια. **Ὑπὲρ** τῶν νεοφωτίστων ἀδελφῶν ἡμῶν δεηθῶμεν, ὅπως ὁ Κύριος στηρίξῃ αὐτοὺς καὶ βεβαιώσῃ. **Ὑπὲρ** τῶν ἐν ἄρρωστίᾳ ἐξεταζομένων ἀδελφῶν ἡμῶν δεηθῶμεν, ὅπως ὁ Κύριος ῥύσῃται αὐτοὺς πάσης νόσου καὶ πάσης μαλακίας καὶ σώους ἀποκαταστήσῃ τῇ ἀγίᾳ αὐτοῦ Ἐκκλησίᾳ. **Ὑπὲρ** πλεόντων καὶ ὁδοιπορούντων δεηθῶμεν, **ὑπὲρ** τῶν ἐν μετάλλοις καὶ ἐξορίαις καὶ φυλακαῖς καὶ δεσμοῖς ὄντων διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν, **ὑπὲρ** τῶν ἐν πικρᾷ δουλείᾳ καταπονουμένων δεηθῶμεν. **Ὑπὲρ** ἐχθρῶν καὶ μισούντων ἡμᾶς δεηθῶμεν, **ὑπὲρ** τῶν διωκόντων ἡμᾶς διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν, ὅπως ὁ Κύριος πρᾶΰνας τὸν θυμὸν αὐτῶν διασκεδάσῃ τὴν καθ' ἡμῶν ὀργήν. **Ὑπὲρ** τῶν ἔξω ὄντων καὶ πεπλανημένων δεηθῶμεν, ὅπως ὁ Κύριος αὐτοὺς ἐπιστρέψῃ. **Τῶν** νηπίων τῆς Ἐκκλησίας μνημονεύσωμεν, ὅπως ὁ Κύριος τελειώσας αὐτὰ ἐν τῷ φόβῳ αὐτοῦ εἰς μέτρον ἡλικίας ἀγάγοι. **Ὑπὲρ** ἀλλήλων δεηθῶμεν, ὅπως ὁ Κύριος διατηρήσῃ ἡμᾶς καὶ διαφυλάξῃ τῇ αὐτοῦ χάριτι εἰς τέλος καὶ ῥύσῃται ἡμᾶς τοῦ πονηροῦ καὶ πάντων τῶν σκανδάλων τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν καὶ σῶσῃ εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον. **Ὑπὲρ** πάσης ψυχῆς χριστιανῆς δεηθῶμεν.

Σῶσον καὶ ἀνάστησον ἡμᾶς, ὁ Θεός, τῷ ἐλέει σου.

Καὶ σὲ σημερινὴ μορφή·

1. Ὑπὲρ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς εὐσταθείας τοῦ κόσμου καὶ τῶν ἀγίων Ἐκκλησιῶν δεηθῶμεν, ὅπως ὁ τῶν ὅλων Θεὸς ἀίδιον καὶ ἀναφαίρετον τὴν ἑαυτοῦ εἰρήνην ἡμῖν παράσχοιτο, ἵνα ἐν πληροφορίᾳ τῆς κατ' εὐσέβειαν ἀρετῆς διατελούμεντας ἡμᾶς συντηρήσῃ.

2. Ὑπὲρ τῆς ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίας τῆς ἀπὸ περάτων ἕως περάτων τῆς οἰκουμένης δεηθῶμεν, ὅπως ὁ Κύριος ἄσειστον αὐτὴν καὶ ἀκλυδώνιστον διαφυλάξῃ καὶ διατηρήσῃ μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος τεθεμελιωμένην ἐπὶ τὴν πέτραν.
3. Καὶ ὑπὲρ τῆς ἐνθάδε ἁγίας παροικίας δεηθῶμεν, ὅπως καταξιώσῃ ἡμᾶς ὁ τῶν ὅλων Κύριος ἀνενδότως τὴν ἐπουράνιον αὐτοῦ ἐλπίδα μεταδιώκειν καὶ ἀδιάλειπτον αὐτῷ τῆς δεήσεως ἀποδιδόναι τὴν ὀφειλὴν.
4. Ὑπὲρ πάσης ἐπισκοπῆς τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τῶν ὀρθοτομούντων τὸν λόγον τῆς σῆς ἀληθείας δεηθῶμεν.
5. Καὶ ὑπὲρ τοῦ ἐπισκόπου ἡμῶν Ἰακώβου καὶ τῶν παροικιῶν αὐτοῦ δεηθῶμεν, ὑπὲρ τοῦ ἐπισκόπου ἡμῶν Κλήμεντος καὶ τῶν παροικιῶν αὐτοῦ δεηθῶμεν, ὑπὲρ τοῦ ἐπισκόπου ἡμῶν Εὐοδίου καὶ τῶν παροικιῶν αὐτοῦ δεηθῶμεν, ὑπὲρ τοῦ ἐπισκόπου ἡμῶν Ἀννιανοῦ καὶ τῶν παροικιῶν αὐτοῦ δεηθῶμεν, ὅπως ὁ οἰκτίρμων Θεὸς χαρίσῃται αὐτοὺς ταῖς ἁγίαις αὐτοῦ Ἐκκλησίαις σώους, ἐντίμους, μακροημερεύοντας, καὶ τίμιον αὐτοῖς τὸ γῆρας παράσχηται ἐν εὐσεβείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ.
6. Καὶ ὑπὲρ τῶν πρεσβυτέρων ἡμῶν δεηθῶμεν, ὅπως ὁ Κύριος ῥύσῃται αὐτοὺς ἀπὸ παντὸς ἀτόπου καὶ πονηροῦ πράγματος καὶ σῶον καὶ ἐντιμον τὸ πρεσβυτέριον αὐτοῖς παράσχοι.
7. Ὑπὲρ πάσης τῆς ἐν Χριστῷ διακονίας καὶ ὑπηρεσίας δεηθῶμεν, ὅπως ὁ Κύριος ἄμεμπτον αὐτοῖς τὴν διακονίαν παράσχηται.
8. Ὑπὲρ ἀναγνωστῶν, ψαλτῶν, παρθένων, χερῶν τε καὶ ὀρφανῶν δεηθῶμεν.
9. Ὑπὲρ τῶν ἐν συζυγίαις καὶ τεκνογονίαις δεηθῶμεν, ὅπως ὁ Κύριος τοὺς πάντας αὐτοὺς ἐλεήσῃ.
10. Ὑπὲρ εὐνούχων ὁσίως πορευομένων δεηθῶμεν, ὑπὲρ τῶν ἐν ἐγκρατείᾳ καὶ εὐλαβείᾳ δεηθῶμεν.
11. Ὑπὲρ τῶν καρποφορούντων ἐν τῇ ἁγίᾳ Ἐκκλησίᾳ καὶ ποιοούντων τοῖς πένησιν τὰς ἐλεημοσύνας δεηθῶμεν, καὶ ὑπὲρ τῶν τὰς θυσίας καὶ τὰς ἀπαρχὰς προσφερόντων Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν δεηθῶμεν, ὅπως ὁ πανάγαθος Θεὸς ἀμείψῃται αὐτοὺς ταῖς ἐπουρανίαις αὐτοῦ δωρεαῖς καὶ δῶ αὐτοῖς ἐν τῷ παρόντι ἑκατονταπλασίονα καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ζωὴν αἰώνιον, καὶ χαρίσῃται αὐτοῖς ἀντὶ τῶν προσκαίρων τὰ αἰώνια, ἀντὶ τῶν ἐπιγείων τὰ ἐπουράνια.
12. Ὑπὲρ τῶν νεοφωτίστων ἀδελφῶν ἡμῶν δεηθῶμεν, ὅπως ὁ Κύριος στηρίξῃ αὐτοὺς καὶ βεβαιώσῃ.
13. Ὑπὲρ τῶν ἐν ἄρρωστίᾳ ἐξεταζομένων ἀδελφῶν ἡμῶν δεηθῶμεν, ὅπως ὁ Κύριος ῥύσῃται αὐτοὺς πάσης νόσου καὶ πάσης μαλακίας καὶ σώους ἀποκαταστήσῃ τῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ Ἐκκλησίᾳ.
14. Ὑπὲρ πλεόντων καὶ ὁδοιπορούντων δεηθῶμεν.
15. Ὑπὲρ τῶν ἐν μετάλλοις καὶ ἐξορίαις καὶ φυλακαῖς καὶ δεσμοῖς ὄντων διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

16. Ὑπὲρ τῶν ἐν πικρᾷ δουλείᾳ καταπονουμένων δεηθῶμεν.
17. Ὑπὲρ ἐχθρῶν καὶ μισούντων ἡμᾶς δεηθῶμεν.
18. Ὑπὲρ τῶν διωκόντων ἡμᾶς διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν, ὅπως ὁ Κύριοςπραΰνας τὸν θυμὸν αὐτῶν διασκεδάσῃ τὴν καθ' ἡμῶν ὀργήν.
19. Ὑπὲρ τῶν ἔξω ὄντων καὶ πεπλανημένων δεηθῶμεν, ὅπως ὁ Κύριος αὐτοὺς ἐπιστρέψῃ.
20. Τῶν νηπίων τῆς Ἐκκλησίας μνημονεύσωμεν, ὅπως ὁ Κύριος τελειώσας αὐτὰ ἐν τῷ φόβῳ αὐτοῦ εἰς μέτρον ἡλικίας ἀγάγοι.
21. Ὑπὲρ ἀλλήλων δεηθῶμεν, ὅπως ὁ Κύριος διατηρήσῃ ἡμᾶς καὶ διαφυλάξῃ τὴν αὐτοῦ χάριτι εἰς τέλος καὶ ῥύσῃται ἡμᾶς τοῦ πονηροῦ καὶ πάντων τῶν σκανδάλων τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν καὶ σῶσῃ εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον.
22. Ὑπὲρ πάσης ψυχῆς χριστιανῆς δεηθῶμεν.

Σῶσον καὶ ἀνάστησον ἡμᾶς, ὁ Θεός, τῷ ἐλέει σου.

Σχετικά μας ἄρθρα (διαθέσιμα εἰς τὸ [Ἀναλόγιον](#)⁹, καὶ εἰς τὸ [Academia](#)¹⁰):

1. «[Πῶς ἐτέλεσε ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν «θείαν Εὐχαριστίαν» εἰς τὸν Μυστικὸν Δείπνον, μυστικῶς ἢ εἰς ἐπήκοον;](#)», [PDF], [PDF], Παν. Δ. Παπαδημητρίου 2/12/2020.
2. «[Τὰ τρία Ἀμήν \(Ἀμήν, ἀμήν, ἀμήν\) εἰς τὴν μυστικὴν στιγμήν τῆς εὐλογήσεως τοῦ Ἁγίου Ἄρτου καὶ τοῦ Ἁγίου Ποτηρίου](#)», [PDF], [PDF], Παν. Δ. Παπαδημητρίου, 8/11/2020 (27/10/20).
3. [Ἐπιτρέπεται ἡ Γονυκλισία τὶς Κυριακές](#); [PDF], [PDF], Παν. Δ. Παπαδημητρίου, 2004/5.
4. «[Διάταξις τῆς Θείας Λειτουργίας 1334, Ἁγίου Φιλοθέου](#)», V.480 [ΔΘΛ], [PDF], [PDF], Π. Δ. Παπαδημητρίου (πρόχειρον, 23/11/2020).
5. «[Διάταξις τῆς Πατριαρχικῆς Λειτουργίας 1386 \(Ἁγία Σοφία\), παρὰ τοῦ πρωτονοταρίου τῆς Ἁγίας Σοφίας, διακ. Δημητρίου Γεμιστοῦ](#)», V.135 [ΔΘΛ], [PDF], [PDF], Π. Δ. Παπαδημητρίου (πρόχειρον, 22/11/2020).
6. [Σύγχρονοι \(Ἅγιοι\) Γέροντες καὶ οἱ Μυστικὲς Εὐχές](#), [PDF], [PDF], Παν. Δ. Παπαδημητρίου, 8/2/2022.
7. [Ὁ ἸΘ' Κανὼν τῆς Συνόδου τῆς Λαοδικείας \(364\), καὶ ἡ ἀνάγνωσις τῶν Λειτουργικῶν Εὐχῶν](#), [PDF], [PDF], Παν. Δ. Παπαδημητρίου, 3/4/2022.
8. [Ποιοῦντος τοῦ Διακόνου τὴν Εὐχὴν, ὁ ἱερεὺς ἐπεύχεται τὴν Εὐχὴν](#), [PDF], [PDF], Παν. Δ. Παπαδημητρίου, 30/10/2022.

Λειτουργία, Ευχή διά προσφωνήσεως, Διακονικά, Αιτήσεις.

Τέλος, καὶ τῷ Θεῷ
Δόξα πάντων ἕνεκεν

⁹ <https://analogion.gr/typikon/liturgy-articles>.

¹⁰ <https://independent.academia.edu/ΠΔΠ/Liturgical>.